

Geen wachtlijsten, maar werkzame alternatieven: versterk het samenspel met jongerenwerk!

De lange wachttijden en tekorten in de jeugdzorg vragen om alternatieven om gehoor te geven aan het recht van kinderen en jongeren op passende hulp. We gunnen kinderen en jongeren tijdige ondersteuning bij hun ontwikkelvragen. Een plek waar zij laagdrempelig en vrijblijvend terecht kunnen, dichtbij de leefwereld van jongeren zelf. Waarbij professionele ondersteuning beschikbaar en aanwezig is wanneer nodig, individueel of collectief. Jongerenwerk biedt deze plek.

Kelly (15 jaar) heeft donkere gedachten en staat op de wachtlijst voor individuele jeugdhulpverlening. Via het wijkteam krijgt zij alvast groepsgerichte begeleiding vanuit het jongerenwerk. Ze ervaart veel steun van de groep en bouwt vriendschappen op. Ze geeft aan dat ze de laatste tijd geen donkere gedachten meer heeft. Ze voelt zich niet meer alleen en weet bij wie ze terecht kan.

[Onderzoek](#)¹ toont aan dat jongerenwerk als preventieve basisvoorziening bijdraagt aan versterking van sociale netwerken, sociale vaardigheden, maatschappelijke participatie, stabilisatie van stevige problematiek en vroegtijdig toeleiding naar hulp. Op verschillende plekken in Nederland zien we de positieve resultaten van een krachtig samenspel tussen jeugdhulp en jongerenwerk. Een manier van werken die aansluit bij de ambities van de Hervormingsagenda en de adviezen in het rapport Groeipijn.

Samen brengen jongerenwerk en jeugdhulp het beste van twee werelden bij elkaar. Via jongerengroepen zoals Join Us, Even Niet Alleen en de BOOST-groepen faciliteert het jongerenwerk groeiplekken waar jongeren persoonlijke aandacht en plezier vinden, kunnen werken aan herstel, een positiever zelfbeeld en veerkracht. Jongeren vinden in het jongerenwerk, vanuit verbondenheid en eigen regie, antwoorden op hun hulpvragen. Verdere hulpverlening wordt hiermee voorkomen.² Mede door onbekendheid van dit type collectieve basisvoorzieningen worden jongeren soms direct doorverwezen naar aanvullende jeugdhulp. Een beter samenspel tussen jongerenwerk en jeugdhulp kan ervoor zorgen dat jongeren niet meer op de wachtlijst hoeven te staan of eerder uit de jeugdzorg kunnen uitstromen.

De maatschappelijke kosten-batenanalyse van Join Us toont aan dat preventieve inzet via jongerengroepen in het jongerenwerk zo'n €14.000 tot €170.000 per jongere, per jaar kan besparen.³ De BOOST-groepen in Utrecht laten veelbelovende cijfers zien, namelijk 60% van de

¹ Sonneveld, J. J. J. (2022). *Growth opportunities in professional youth work: Contribution of a multi-methodic approach on the personal development and social participation of socially vulnerable youngsters*. Ipskamp Printing.

² Sonneveld, J., Metz, J., Schalk, R., & Van Regenmortel, T. (2021). Samenspel tussen jongerenwerk en specialistische jeugdzorg: Groeikansen voor persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke participatie. *Jeugd in Ontwikkeling*. <https://doi.org/10.54447/JiO.11303>

Lectoraat Jeugdzorg en Youth Spot HvA (te verschijnen juli 2025). Een onderzoek naar het samenspel van jongerenwerk, straathoekwerk & jeugdhulp in Amsterdam.

³ Eenzaamheidskosten - Join Us in samenwerking met de Universiteit van Utrecht en Grant Thornton

jongeren die meedoen hebben daarna geen behoefte aan aanvullende jeugdhulp.⁴ De gemeente Utrecht ziet hier kansen en heeft deze manier van werken versneld uitgebreid.

Het is noodzaak om structureel en duurzaam te investeren in pedagogische basisvoorzieningen zoals het jongerenwerk. Jongerenwerk is onderdeel van sociaal werk in Nederland. Nederland telt circa 2.000 jongerenwerkers tegenover 44.000 jeugdzorgprofessionals.⁵ We zetten dus relatief veel minder mensen in voor het versterken van beschermende factoren op en rond de plekken waar jongeren en kinderen al zijn, en veel meer professionals voor het oplossen van (beginnende) problemen. Het aankomende ravinjaar zet nog meer druk op preventieve basisvoorzieningen. Terwijl jongerenwerk goedkoper is dan aanvullende jeugdhulp.

Vanzelfsprekend moeten we accepteren dat sommige problemen zwaar en complex zijn en dat er geen pasklaar antwoord voorhanden is. Laten we er wel voor zorgen dat het gezin en de jongere zich echt geholpen voelen in hun eigen buurt en dat ze niet van het kastje naar de muur gestuurd worden. Door een beter samenspel met voorzieningen in de sociale basis, kunnen we aanvullende zorg toegankelijk houden voor degenen die dat echt nodig hebben. Dit is een opdracht voor ons allemaal. Zie ook de brieven vanuit de Branches Gespecialiseerde Zorg voor de Jeugd en de partners vanuit de Sport- en Beweegsector.

We roepen de overheid op om structurele middelen vrij te maken voor het jongerenwerk en andere belangrijke partners in de pedagogische basis (zoals sportbuurtcoaches, schoolmaatschappelijk werkers en kinderboerderijen). Stimuleer gemeenten om het samenspel tussen jongerenwerk en jeugdhulp te organiseren met als uitgangspunt de kracht van jongeren zelf.

Suggesties voor Kamervragen:

- Heeft de staatssecretaris voldoende oog voor de preventieve kracht van het jongerenwerk?
- Wordt de positie van het jongerenwerk versterkt in het wetsvoorstel reikwijdte?
- Hoe wordt in het nieuwe financieringsmodel geborgd dat gemeenten ook kunnen gaan investeren in het jongerenwerk? Een goede samenwerking wordt lastig landelijk gezien wanneer de investering in jongerenwerk niet wordt ingezet. Juist nu het stelsel onder druk staat moeten we slim investeren. Dit is geen *nice to have* maar een *need to do*.
- Welke afspraken worden gemaakt over de samenwerking met het jongerenwerk in het convenant stevige lokale wijkteams?
- Is er geld beschikbaar voor landelijk onderzoek naar de effecten en inbedding van dit samenspel en om data en ervaringen met elkaar te delen? En dit in samenwerking uit te voeren met reeds betrokken kennis- en werkveldpartners en de Nationale Jeugdraad?

Lex Staal

Directeur-bestuurder Sociaal Werk Nederland

⁴ Zie voor meer voorbeelden en onderbouwing de brochure Samen werken aan mentale weerbaarheid (2024).

⁵ <https://www.nji.nl/system/files/2021-04/Wat-is-jongerenwerk-infographic.pdf>